

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

“Хөвсгөл Эрчим хүч” ХХК-ийн 2024 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд хийсэн
аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ХӨА-2024/011/НА-СТА-ОНА

Цахим хуудас:
www.audit.mn

Хөвсгөл аймаг
2024 он

Аудитын газрын дарга,
тэргүүлэх аудитор: А.Эрдэнэбаатар
Утас: 88883317 Цахим хаяг: erdenebaatar@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Б.Тэгшдэлгэр
Утас: 99089114 Цахим хаяг: tegshdelgerb@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: Б.Давааням
Утас: 92113932 Цахим хаяг: davaanyamb@audit.gov.mn

Аудитор: Л.Мөнх-Оргил
Утас: 99039344 Цахим хаяг: orgil.ikhuul@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

ХӨВСГӨЛ ЭРЧИМ ХҮЧ ХХК-ИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Г.ОЧИРХУЯГ
ТАНАА

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

АЗДТГ-ын байр, А корпус 3 давхар,
Мөрөн сум, Хөвсгөл аймаг, 67120
Утас/факс: 7038 3793, Цахим шуудан: khuvsgul@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

2025.03.14 № 1/306
танай _____-ны № _____-т

Хараат бус аудиторын дүгнэлт

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Хөвсгөл Эрчим Хүч ХХК-ийн 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, орлогын дэлгэрэнгүй, өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгуудад аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр санхүүгийн тайлангууд нь 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн байдал болон тайлант жилийн эцсээрх санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, зорилтот түвшний гүйцэтгэлийг бүх материаллаг талаар нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант онд их засварын 8 ажилд 452.8 сая төгрөг, хөрөнгө оруулалтын 7 ажилд 511.6 сая төгрөг, техник зохион байгуулалтын 8 ажилд 230.9 сая төгрөг нийт 1,168.4 сая сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтын ажил хийсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Аудитын гол асуудал гэдэг нь тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн чухал нөлөөтэй хэмээн мэргэжлийн шүүн тунгаалтаар бидний авч үзсэн асуудал байна. Гол асуудлыг санхүүгийн тайлангийн аудитын хүрээнд бүхэлд нь харгалзаж, аудитын санал дүгнэлтээ илэрхийлэхэд авч үзсэн бөгөөд энэхүү гол асуудлын талаар бид тусад нь дүгнэлт гаргахгүй.

Аудитаар төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг ханган ажиллаагүй, анхан шатны баримтын бүрдэлгүй болон зориулалт бусаар 25.4 сая төгрөгийг зарцуулсан, худалдан авах ажиллагааг хууль журамд нийцүүлэн төлөвлөж, зохион байгуулаагүй, өмнөх оны аудитын зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй зэрэг зөрчил илэрсэн.

Бусад асуудлын хэсэг

Хөвсгөл Эрчим хүч ХХК-ийн гүйцэтгэх захирал нь Төлөөлөн Удирдах зөвлөлөөр бизнес төлөвлөгөөгөө батлуулж, хэрэгжүүлэн ажилласан байна.

Удирдлага болон Засаглах эрх бүхий этгээдийн санхүүгийн тайланд хүлээх үүрэг, хариуцлага

Удирдлага нь санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

А.ЭРДЭНЭБААТАР

2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Мөрийн дугаар	Балансын зүйл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1.1.1	Мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгө	81,224,795.97	268,769,209.22
1.1.2	Дансны авлага	687,232,730.67	911,305,212.97
1.1.3	Татвар, НДШ-ийн авлага	1,282,918.32	26,188,043.99
1.1.6	Бараа материал	488,001,348.38	595,363,851.77
1.1.11	Эргэлтийн хөрөнгийн дүн	1,257,741,793.34	1,801,626,317.95
1.2.1	Үндсэн хөрөнгө	29,219,578,870.80	30,529,114,353.27
1.2.2	Биет бус хөрөнгө	656,270,832.35	651,056,535.48
1.2.10	Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн	29,875,849,703.15	31,180,170,888.75
1.3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	31,133,591,496.49	32,981,797,206.70
2.1.1.1	Дансны өглөг	1,775,665,355.31	1,938,330,951.79
2.1.1.3	Татварын өр	42,895,240.33	42,469,612.81
2.1.1.4	НДШ-ийн өглөг	0.00	114,785.72
2.1.1.8	Урьдчилж орсон орлого	42,993,875.67	26,917,850.05
2.1.1.13	Богино хугацаат өр төлбөрийн дүн	1,861,554,471.31	2,007,833,200.37
2.1.2.1	Урт хугацаат зээл	871,670,464.46	680,338,264.46
2.1.2.6	Урт хугацаат өр төлбөрийн дүн	871,670,464.46	680,338,264.46
2.2	Өр төлбөрийн нийт дүн	2,733,224,935.77	2,688,171,464.83
2.3.1	Төрийн өмч	16,800,000,000.00	16,800,000,000.00
2.3.6	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	7,831,501,384.55	7,831,501,384.55
2.3.8	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	8,732,310,253.97	9,996,667,789.93
2.3.9	Хуримтлагдсан ашиг	-4,963,445,077.80	-4,334,543,432.61
2.3.11	Эздийн өмчийн дүн	28,400,366,560.72	30,293,625,741.87
2.4	ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧ	31,133,591,496.49	32,981,797,206.70

2.2 Аудит хийсэн орлогын дэлгэрэнгүй тайлан

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	Өмнөх оны дүн	Тайлант жилийн дүн /төгрөгөөр/
1	Борлуулалтын орлого (цэвэр)	17,279,239,414.73	20,963,830,758.73
2	Борлуулалтын өртөг	15,443,954,754.64	18,155,346,549.26
3	Нийт ашиг (алдагдал)	1,835,284,660.09	2,808,484,209.47
4	Хүүгийн орлого	404,299.10	875,638.82
5	Бусад орлого	417,660,908.89	419,272,103.78
6	Борлуулалт, маркетингийн зардал	1,775,603,783.45	2,384,294,494.82
7	Ерөнхий ба удирдлагын зардал	175,895,704.21	208,772,401.73
8	Бусад зардал	438,617,943.24	231,786,798.95
9	Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны олз (гарз)	-21,850,302.12	0.00
10	Татвар төлөхийн өмнөх ашиг (алдагдал)	-158,617,864.94	403,778,256.57
11	Орлогын татварын зардал	0.00	40,290,261.78
12	Татварын дараах ашиг (алдагдал)	-158,617,864.94	363,487,994.79
13	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	-158,617,864.94	363,487,994.79
14	Орлогын нийт дүн	-158,617,864.94	363,487,994.79

2.3 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

	Үзүүлэлт	Өмч	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	Хуримтлагдсан ашиг	Нийт дүн
1	2022 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	16,800,000,000.00	7,831,501,384.55	8,317,866,421.53	-4,799,824,529.20	28,149,543,276.88
3	Залруулсан үлдэгдэл	16,800,000,000.00	7,831,501,384.55	8,317,866,421.53	-4,799,824,529.20	28,149,543,276.88
5	Өмчид гаргасан өөрчлөлт	0.00	0.00	347,958,131.59	0.00	347,958,131.59
7	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	0.00	0.00	0.00	-163,620,548.60	-163,620,548.60
8	Дахин үнэлгээний нэмэгдлийн хэрэгжсэн дүн	0.00	7,831,501,384.55	0.00	0.00	7,831,501,384.55
9	2023 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	16,800,000,000.00	7,831,501,384.55	8,732,310,253.97	-4,963,445,077.80	28,400,366,560.72
10	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлтийн нөлөө, алдааны залруулга	0.00	0.00	0.00	265,413,650.40	265,413,650.40
11	Залруулсан үлдэгдэл	16,800,000,000.00	7,831,501,384.55	8,732,310,253.97	-4,698,031,427.40	28,665,780,211.12
13	Өмчид гаргасан өөрчлөлт	0.00	0.00	1,264,357,535.96	0.00	1,264,357,535.96
15	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	0.00	0.00	0.00	363,487,994.79	363,487,994.79
16	Дахин үнэлгээний нэмэгдлийн хэрэгжсэн дүн	0.00	7,831,501,384.55	0.00	0.00	7,831,501,384.55
17	2024 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	16,800,000,000.00	7,831,501,384.55	9,996,667,789.93	-4,334,543,432.61	30,293,625,741.87

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	/төгрөгөөр/	
		Тайлант үеийн дүн	Өссөн дүн
1.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	17,106,455,978.43	17,106,455,978.43
1.1.1	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого	17,062,366,504.08	17,062,366,504.08
1.1.6	Бусад мөнгөн орлого	44,089,474.35	44,089,474.35
1.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	16,641,736,367.64	16,641,736,367.64
1.2.1	Ажиллагчдад төлсөн	2,139,860,846.17	2,139,860,846.17
1.2.2	Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн	944,135,609.00	944,135,609.00
1.2.3	Бараа материал худалдан авахад төлсөн	1,262,552,263.32	1,262,552,263.32
1.2.4	Ашиглалтын зардалд төлсөн	4,638,397.96	4,638,397.96
1.2.5	Түлш, шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн	10,916,959,643.47	10,916,959,643.47
1.2.6	Хүүний төлбөрт төлсөн	5,882,719.44	5,882,719.44
1.2.7	Татварын байгууллагад төлсөн	938,989,794.95	938,989,794.95
1.2.8	Даатгалын төлбөрт төлсөн	9,941,381.82	9,941,381.82
1.2.9	Бусад мөнгөн зарлага	418,775,711.51	418,775,711.51
1.3	Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	464,719,610.79	464,719,610.79
2.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	875,638.82	875,638.82
2.1.6	Хүлээн авсан хүүний орлого	875,638.82	875,638.82
2.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	86,718,636.36	86,718,636.36
2.2.1	Үндсэн хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	86,718,636.36	86,718,636.36
2.3	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	85,842,997.54	85,842,997.54
3.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	191,332,200.00	191,332,200.00
3.2.1	Зээл, өрийн үнэт цаасны төлбөрт төлсөн	191,332,200.00	191,332,200.00
3.3	Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	191,332,200.00	191,332,200.00
4	Бүх цэвэр мөнгөн гүйлгээ	187,544,413.25	187,544,413.25
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	81,224,795.97	81,224,795.97
6	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	268,769,209.22	268,769,209.22

2.5 Эдийн засгийн үзүүлэлт, зорилтот түвшний гүйцэтгэл

№	Зардлын төрөл	Тайлант оны		
		Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү
		1	2	1-2
1	Борлуулалтын орлого	14,413,600.0	14,296,746.1	116,853.9
2	Түгээх үйлчилгээний орлого	6,667,084.7	6,667,084.7	-
3	Бусад орлого	400,000.0	420,147.743	(20,147.7)
	НИЙТ ОРЛОГО	21,480,684.7	21,383,978.5	96,706.2
1	Шатахууны зардал	151,620.2	141,579.1	10,041.1
2	Тээврийн зардал	4,704.5	5,295.5	(591.0)
3	Сэлбэг хэрэгсэл	123,830.7	121,191.1	2,639.6
4	Урсгал засвар	170,979.4	126,137.7	44,841.7
5	Материал, хангамжийн материал	4,305.5	4,700.5	(395.0)
6	Үндсэн ба нэмэгдэл цалин, урамшуулал	3,407,324.2	3,406,137.510	1,186.7
7	Байгууллагаас төлөх ЭМ, НДШ	523,657.2	497,377.610	26,279.6
8	Ашиглалтын зардал-Цахилгаан	67,998.5	63,995.47	4,003.0
9	Ашиглалтын зардал-Дулаан	60,298.8	60,457.11	(158.3)
10	Ашиглалтын зардал-Ус	4,550.0	3,171.21	1,378.8
11	Албан томилолтын зардал	158,261.2	158,114.6	146.6
12	Конторын хангамжийн зардал	11,861.2	21,253.8	(9,392.6)
13	Харилцаа холбооны зардал	11,756.3	9,852.2	1,904.1
14	Харуул хамгаалалтын зардал	-	-	-
15	Хөдөлмөр хамгааллын зардал	184,521.4	168,807.6	15,713.8
16	Даатгалын зардал	10,457.2	9,941.4	515.8

17	Галын аюулаас хамгаалах зардал	1,076.2	1,076.2	-
18	Гүйцэтгэх удирдлагын зардал	57,240.0	63,921.5	(6,681.5)
19	Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн зардал	57,015.2	85,225.6	(28,210.4)
20	Борлуулалт, маркетингийн зардал	41,922.0	45,505.3	(3,583.3)
21	Зохицуулалтын үйлчилгээний хөлс	20,000.0	20,000.0	-
22	Гадны үйлчилгээний хөлс	78,014.6	75,618.1	2,396.5
23	Аваарын нөөцийн зардал	19,863.5	-	19,863.5
24	ХАЦ-ын өглөг	557,824.7	-	557,824.7
25	Сургалтын зардал	23,840.4	23,090.8	749.6
		5,752,922.9	5,112,449.9	640,473.0
26	Элэгдлийн зардал	1,637,669.3	1,662,497.8	(24,828.5)
	Үүнээс: Ерөнхий хэрэглээний үндсэн хөрөнгийн элэгдлийн зардал	40,374.0	51,237.5	(10,863.5)
	Үйлдвэрлэлийн зориулалттай үндсэн хөрөнгийн элэгдлийн зардал	1,597,295.3	1,611,260.3	(13,965.0)
27	Орлогын албан татвараас бусад татвар	15,035.2	10,181.5	4,853.7
	Үүнээс: Үл хөдлөх хөрөнгийн татвар	8,273.6	5,395.5	2,878.1
	АТӨЯХ-ийн албан татвар	999.1	976.6	22.5
	Газрын төлбөр	5,762.5	3,809.4	1,953.1
	Бусад татвар хураамж	-	-	-
28	Хүүгийн зардал-Урт хугацаат зээл	197,695.2	5,882.7	191,812.5
29	Бусад	-	-	-
30	Үйл ажиллагааны бус бусад зардал	146,185.7	118,170.5	28,015.1
31	Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны гарз	-	-	-
32	Ажиллагсдын нийгмийн зардал	285,428.0	273,477.4	11,950.6
	Хөрөнгө оруулалтын өгөөжөөр нөхөгдөх зардлын дүн	629,308.9	397,530.7	231,778.2
33	Валютын ханшны алдагдал	-	-	-
	Үйл ажиллагааны зардлын дүн	8,034,936.3	7,182,659.8	852,276.5
34	Худалдаж авсан ЦЭХ-ний төлбөр	13,673,000.0	13,683,924.2	(10,924.2)
	Нийт Үндсэн ҮА-ны зардал	21,707,936.3	20,866,584.0	841,352.3
	Үндсэн бус үйл ажиллагааны зардлын дүн	135,248.4	113,616.3	21,632.1
	НИЙТ ЗАРДАЛ /37+40+43/	21,843,184.7	20,980,200.2	862,984.5
38	Нийт ашиг/алдагдал /48-44/	(362,500.0)	403,778.3	(766,278.3)

3. Аудитын илрүүлэлт

3.1 Аудитаар нийт 5.8 сая төгрөгийн алдааг илрүүлсэн ба аудитын хугацаанд залруулагдаагүй. Үүнд:

1. Өр төлбөрийн дэлгэрэнгүй журналыг хянан үзэхэд Мэйжүрмэнт ХХК-д өгөх өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл хасах 5.8 сая төгрөг байх ба энэ дүнгээр нийт өрийг бууруулж тайланд тусгасан байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4.үнэн зөв байх; гэсэн заалттай нийцэхгүй, "эрх ба үүрэг" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Аудитаар нийт 1,615.8 сая төгрөгийн зөрчил¹ илэрснээс, 25.3 сая төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоож, 3 албан шаардлага хүргүүлж, 1,604.3 сая төгрөгийн зөрчилд 6 зөвлөмж өгсөн.

3.2 Төлбөрийн акт

Аудитаар дараах зөрчлүүдэд төлбөрийн акт тогтоохоор шийдвэрлэлээ. Үүнд:

1. Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй 1.2 сая төгрөгийн томилолтын зардал санхүүжүүлсэн байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.7-д "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно" гэж заасныг зөрчсөн, Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.
2. Байгууллагын төсвөөс 1.7 сая төгрөгөөр согтууруулах ундаа худалдан авсан байна. Энэ нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.7-д "байгууллагын төсвөөр согтууруулах ундаа худалдан авах" гэж заасныг зөрчсөн, "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

¹ Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

3. Байгууллагын 2024 оны 12 сард хийсэн гүйлгээнээс хяналт хэрэгжүүлэхэд Би Би Ай Ди ХХК-аас худалдан авсан 9.3 сая төгрөгийн үнэтэй трансформаторыг биетээр хүлээн аваагүй байхад данс бүртгэлд бүртгэж тайлагнасан байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4.үнэн зөв байх, 20.1.2-т "нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт болон хууль тогтоомжид харшилсан шийдвэрийг биелүүлэхээс татгалзах", 20 дугаар зүйлийн 20.1.4-т "хүчин төгөлдөр бус анхан шатны баримтаар, эсхүл анхан шатны баримтаар баталгаажаагүй ажил, гүйлгээг бүртгэхгүй байх" гэж заасныг тус тус зөрчсөн, Оршин байх, Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

3.3 Албан шаардлага

1. Аудитаар дараах зөрчлүүдэд зөрчил таслан зогсоох албан шаардлага хүргүүлээ. Үүнд:Хөвсгөл эрчим хүч ХХК-ны 2024 оны худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөө, тайланг хянахад тайлант онд ТУЗ-аас худалдан авах ажиллагаанд 4 удаа тодотгол хийсэн ба тус худалдан авахаар төлөвлөсөн зарим төсөл арга хэмжээний хүрээнд зохион байгуулах ажлуудыг хууль, журамд нийцүүлээгүй, зах зээлийн үнээс өндрөөр төлөвлөж худалдан авалт хийсэн, худалдан авах ажиллагаа зохион байгуулж гэрээ байгуулаагүй байхад худалдан авалт хийсэн зэрэг зөрчилтэй асуудал илэрч байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.4-т "Төсвийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээг худалдан авах ажиллагаа хууль тогтоомжийн дагуу зохион байгуулагдаагүй бол төсвөөс санхүүжилт гаргахыг хориглоно", Засгийн газрын 2024 оны 01 дүгээр тогтоолоор баталсан босго үнийг баримтлаагүй, "Нийцсэн бөгөөд зохистой байх" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.
2. Хөвсгөл эрчим хүч ХХК-ы дотоод хяналтын ажилтан нь тайлант онд хийх хяналт, шалгалтын ажлын тусгайлсан төлөвлөгөөг боловсруулж эрх бүхий ажилтнаар батлуулаагүй, хяналт шалгалт хийсэн ажлын тайлангүй байна. Энэ нь Засгийн газрын 2011 оны 311 дүгээр тогтоолоор баталсан "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагаанд дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах нийтлэг журам"-ын 3.4. Дотоод хяналт шалгалтын нэгж, ажилтан нь тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагааны онцлог, үйлдвэрлэл, үйлчилгээний чиглэл, хэмжээ, зохион байгуулалтын бүтэц, харьяалагдах нэгж, объектын тоог харгалзан тухайн жилд хийх хяналт шалгалтын ажлын тусгайлсан төлөвлөгөөг боловсруулан эрх бүхий албан тушаалтнаар батлуулан мөрдөж ажиллана, 4.1. Дотоод хяналт шалгалтыг дараах чиглэлээр зохион байгуулна: гэсэнтэй тус тус нийцэхгүй, "эрх ба үүрэг" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.
3. Хөвсгөл эрчим хүч ХХК нь ахмадын сан байгуулж ажиллаагүй байна. Энэ нь Ахмад настны тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.7 "Энэ хуулийн 14.6-д заасан арга хэмжээнд зориулан аж ахуйн нэгж, байгууллага өөрийн төсөв, үйл ажиллагааны орлогоосоо төсвийн байгууллага тухайн жилийн төсөвт тусган цалингийн нийт сангийн гурав хүртэл хувьтай тэнцэх хэмжээний мөнгөн хөрөнгөөр "Ахмадын сан" байгуулах бөгөөд Ахмадын сан байгуулан ажиллуулах журмыг Засгийн газар батална" заалттай нийцэхгүй, "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

3.4 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

Төлөөлөн Удирдах зөвлөлд:

1. Тогтоол шийдвэртэй холбоотой

- 1.1. **Илрүүлэлт:** Тайлант онд тус компанийн зорилтот түвшнийг 4 удаа тодотгож баталсан ба энэ нь санхүүгийн үйл ажиллагааг тогтворгүй болгох, санхүүгийн сахилга батыг алдагдуулах эрсдэлтэй ба ТУЗ-ийн Аудитын хороо нь холбогдох хяналтыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна. Энэ нь компанийн тухай хуулийн 81 дүгээр зүйлийн 81.4. "Энэ хуулийн 81.2-т заасан аудитын хорооны дарга нь төлөөлөн удирдах зөвлөлийн хараат бус гишүүн байх бөгөөд уг хороо нь дараах чиглэлээр дүгнэлт гаргаж, төлөөлөн удирдах зөвлөлд танилцуулна" заалттай нийцэхгүй, Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

- 1.2. Өгсөн зөвлөмж: Зорилтод түвшнийг батлахдаа тооцоо судалгаанд үндэслэн баталж, хэрэгжилтэд хяналт тавих

Хөвсгөл Эрчим хүч ХХК-ийн гүйцэтгэх удирдлага, ерөнхий нягтлан бодогч, холбогдох ажилтнуудад:

2. Нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналтай холбоотой

1.1 Илрүүлэлт: Өр төлбөрийн дэлгэрэнгүй журналыг хянан үзэхэд Мэйжүрмэнт ХХК-д өгөх өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл хасах 5.8 сая төгрөг байх ба энэ дүнгээр нийт өрийг бууруулж тайланд тусгасан байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4.үнэн зөв байх; гэсэн заалттай нийцэхгүй, “эрх ба үүрэг” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

1.2 Өгсөн зөвлөмж: Өр төлбөрийг 2025 оны санхүүгийн тайланд залруулан бүртгэх

3. Нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналтай холбоотой

3.1 Илрүүлэлт: Шатахууны зарцуулалтад түүвэрлэн хяналт хэрэгжүүлэхэд жолоочийн тооцооны хуудсыг нягтлан бодогчоор бодуулж, холбогдох албан хаагчаар баталгаажуулаагүй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.5. Анхан шатны баримтад түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн буюу шалгасан ажилтан гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарснаар уг баримт хүчин төгөлдөр болно гэсэн заалттай нийцэхгүй, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

3.2 Өгсөн зөвлөмж: Жолоочийн тооцоог тухай бүр бодож, баталгаажуулах

4. Дотоод хяналт, хариуцлагатай холбоотой

4.1 Илрүүлэлт: Тайлант онд албан хаагчдад олгосон албан томилолтыг хянаж үзэхэд албан томилолтоор ажилласан албан хаагчдын дансанд тус бүрд биш нийт дүнгээр нь нэг албан хаагчийн дансанд шилжүүлж байна.

4.2 Өгсөн зөвлөмж: Албан томилолтоор ажилласан албан хаагч тус бүрийн дансанд томилолтын зардлыг хийж, тооцоог бодох

5. Өмнөх аудитын зөвлөмжийн хэрэгжилттэй холбоотой

5.1 Илрүүлэлт: Хөвсгөл аймаг дахь Сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн 2021 оны 06 сарын 14-ний өдрийн 155/ШШ2021/00638 дугаар тушаалаар В.Чулуунд 3.5 сая төгрөгийг олгосон ба тус мөнгийг буруутай албан тушаалтнаар төлүүлээгүй байна. Энэ нь Захиргааны ерөнхий хуулийн 103 дугаар зүйлийн 103.1 "Иргэн, хуулийн этгээдийн хохирлыг барагдуулсны улмаас өөрт учирсан хохирлыг захиргааны байгууллага Иргэний хуулийн 498.5-д заасны дагуу гэм буруутай этгээдээр буцааж төлүүлнэ" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна

5.2 Өгсөн зөвлөмж: Буруутай шийдвэр гаргасан албан тушаалтнаас төлбөрийг төлүүлж, байгууллагыг хохиролгүй болгох

6. Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой

6.1 Илрүүлэлт: Тайланд онд цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгийн зарлагын 145 гүйлгээний 1,600.8 сая төгрөгийн мэдээллийг мэдээлээгүй. Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4. Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага дараах мэдээллийг долоо хоногийн дотор мэдээлнэ: 6.4.5. цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр; заалттай нийцэхгүй байгаа ба “нийцсэн бөгөөд зохистой” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

6.2 Өгсөн зөвлөмж: Шилэн дансны системд мэдээллийг үнэн зөв, бүрэн гүйцэт мэдээлж байх

Дээрх зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг аудитын тайлан хүлээн авсан өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор, зөвлөмжийн биелэлтийг 2025 оны 09 дүгээр сарын 20 -ны өдрийн дотор тус тус Төрийн аудитын байгууллагад ирүүлнэ үү

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй	
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Өр төлбөрийг буруу илэрхийлсэн	1	5,858.9			1	5,858.9			1	5,858.9
Дүн	1	5,858.9			1	5,858.9			1	5,858.9

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Жолоочийн тооцоо бодоогүй	1	-					1	-				
Анхан шатны баримтгүй	1	1,186.0	1	1,186.0								
албан томилолтоор ажилласан албан хаагчдын дансанд нь томилолтын зардлыг шилжүүлдэггүй	1	-					1	-				
Зориулалт бусаар зарцуулсан	1	9,300.0	1	9,300.0								
Дотоод хяналт хангалтгүй	1	-			1	-						
Зөрүүгийн тайлан бэлтгээгүй.	1	-					1	-				
ЗЕХ-ийн 103.1	1	3,528.5					1	3,528.5				
Дүн	7	14,014.5	2	10,486.0	1	-	4	3,528.5	-	-	-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж					
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн				
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил												
Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль зөрчсөн.	1	1,700.0	1	1,700.0								
ТУЗ-ийн тогтоол шийдвэртэй холбоотой	2	13,200.0	1	13,200.0						1		
ХАА-тай холбоотой	1	0					1	0	0			-
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой	1	1,600,894.3								1	1,600,894.3	
Ахмадын сан байгуулаагүй	1							1	0			
Дүн	6	1,615,794.3	2	14,900.0	2	14,900.0	2	0	2	1,600,894.3	2	1,600,894.3

БАТАЛГААЖУУЛСАН:

АУДИТОР:

Л.МӨНХ-ОРГИЛ